

**Lenka Kafuňková, Infanticida ve světle smolných knih v 16.-18. století.
Bakalářská práce. Praha, FHS UK 2011, 64 stran**

posudek vedoucího práce

Předmětem předložené bakalářské práce Lenky Kafuňkové je infanticida a způsoby jejího trestání. Autorka zkoumá téma na základě analýzy 27 vydaných edic městských a venkovských smolných knih vzniklých v jazykově českém prostoru Čech a Moravy v období raného novověku. Jazykově německé edice zůstaly stranou, což představuje určité, nikoli však podstatné omezení. Práce je rozdělena do čtyř kapitol: v první kapitole je vymezen pojem infanticida (s. 16-20), druhá stručně shrnuje pojetí zločinu a trestu z pohledu dobové mentality (s. 21-26), třetí se věnuje právnímu povědomí v českých a moravských městech, normotvorným kodifikacím městského práva a soudnictví (s. 27-35). Těžiště práce leží ve čtvrté kapitole (s. 36-55), v níž autorka analyzuje problém infanticidy z mnoha různých hledisek trestněprávní, sociální a náboženské povahy.

Kafuňková na konkrétních příkladech dokládá postupný vývoj dobového vnímání infanticidy a jejího trestního postihu v raném novověku: od výhradního trestu smrti v 16. století přes změny po Třicetileté válce, kdy mizí pohřbívání žen zaživa, až k 18. století, kdy přibývá případů neprokázané infanticidy a začínají se objevovat první alternativní tresty. S odkazem na analyzované prameny se zároveň pokouší nahlédnout do každodenního života žen, které se zbavily svého dítě. Výzkum ovšem neomezuje jen na ženy, zabývá se též infanticidou z pohledu mužů. Z celkem 123 sledovaných případů uvádí jen dva tresty smrti pro muže, jež oba pocházejí ze 16. století.

Informační hodnota jednotlivých edic je různorodá a toho si je autorka dobře vědoma. V textu proto argumentuje zejména takovými případy, o nichž smolné knihy přinášejí podrobné údaje (Tábor, Bojkovice). Soupis trestů uvedený v příloze (tab. 1, s. 62-64) je bezesporu užitečný, nicméně málo přehledný. Pro lepší orientaci by bylo vhodnější seřadit jednotlivé případy jak chronologicky, tak teritoriálně.

Práci je nutno ocenit jak po obsahové, tak po formální stránce. Text je promyšlený, vyvážený a teoreticky ukotvený, autorka užívá kultivovaný jazyk a v bohatém poznámkovém aparátu postupuje podle zásad citačního úzu. Pečlivý přístup autorky a zaujetí tématem se kladně promítají do celkové podoby práce. Nejen podrobné hodnocení pramenů a literatury, ale zejména jasné formulování cílů a metodické vymezení přístupu k dobovým pramenům dává práci nosný základ.

Text ovšem není prost některých nepřesných formulací a nelogických výroků. Není například správné tvrdit, že města obecně, bez bližší specifikace, se zpočátku řídila obyčejovým právem (s. 27). Tak tomu bylo pouze u lokalit založených vnitřní kolonizací ve 12. století. Lokality městského typu však v českých zemích vznikaly teprve ve 13. století v důsledku vnější kolonizace, jež probíhala na základě psaného německého práva. Jak autorka správně podotýká na s. 28, nejrozšířenějším typem městského práva v českých zemích bylo právo magdeburské a jihoněmecké. Nevhodnou formulací si protičeří výrok na s. 28: „Stále však přetrvávala velká různorodost práv, ačkoli nebyla tak velká, jak by se mohlo zdát.“ Autorka si navíc na s. 28 plete označení hornoněmecký a dolnoněmecký: jako hornoněmecká se označuje hornatá oblast dnešního jižního Německa, za dolnoněmecký se naopak považuje nížinný region severního Německa. Jiný příklad: Katolická církev mrtvé děti zásadně nekřtí, proto zní podivně tvrzení, že „...žena na křest po tom, co své dítě zabila, jistě neměla čas pomýšlet.“ (s. 51). K autorčině nejistotě, zda se ženy dopouštěly infanticidy ve druhé polovině 16. století více než v první polovině, jak vyplývá z jejího statistického vyhodnocení, je možné příčiny tohoto jevu vysvětlit nikoli změnou frekvence zveřejňovaných případů, jak se autorka domnívá (s. 37), nýbrž spíše stavem pramenné základny. Poněkud nepřesná je rovněž

formulace, že „v raném novověku byl sňatek spíše záležitostí světskou než církevní“ (s. 19), což Kafuňková sama následujícími větami víceméně popírá, když konstatuje, že změna nastala v 17. století. Konečně jako doporučení k použitým metodám lze uvést, že výklad založený na kvantifikaci a komparaci dílčích aspektů infanticidy mohla autorka pro lepší názornost obohatit rozvedením jednoho či dvou podrobně doložených příběhů.

Z nedostatků ryze formálního charakteru připomínám jen některé: na s. 35 postrádám odkazy na jednotlivé články uváděného trestního zákoníku z roku 1803, v seznamu literatury chybí některé tituly zmíněné v poznámkovém aparátu (např. Herbář léčivých rostlin, pozn. 145), opomenuty byly rovněž odkazy na některé zmiňované případy (Bystré 1694 na s. 40, Tábor 1579 na s. 41) či na konkrétní stránky (pozn. 49). Vyskytnou sice též ojedinělé překlepy a gramatické chyby (s. 26-27, 40-41), avšak ani ty nemají zásadní vliv na kvalitu práce.

Bakalářská práce Lenky Kafuňkové představuje dobrý standard. Z výše uvedených důvodů ji doporučuji hodnotit jako *slabší výbornou*.

V Praze 20. 8. 2011

PhDr. Roman Zaoral